ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

5 клас

21.01.2014

Тема: Українське село і місто у XVIII-XIXст.

Мета: пояснити зміст понять «напівземлянка», «землеробство», «скотарство», «ковальство», «гончарство»; ознайомити з основними складовими побуту давніх українців; розвинути уяву та творчі здібності учнів, виокремлювати з розповіді головне та другорядне; виховувати інтерес до дослідження історичного минулого українського народу.

Тип уроку: комбінований.

Форма уроку: уявна подорож з елементами театралізації.

Обладнання: підручник, роздавальний матеріал, ілюстрації.

Основні поняття: напівземлянка, землеробство, скотарство, ковальство, гончарство.

Очікувані результати: учні зможуть застосовувати поняття «напівземлянка», «землеробство», «скотарство», «ковальство», «гончарство»; навчаться розповідати про житло та побут давніх українців.

I. **Організаційний етап**

II. **Перевірка домашнього завдання**

►► Презентація творчих робіт

Учні за бажанням представляють написані вдома творчі роботи. Решту робіт зібрати наприкінці уроку для перевірки.

III. **Актуалізація опорних знань**

►► Робота в парах

1. Спрогнозуйте, яким було житло давніх українців.
2. Поміркуйте, яким було господарське життя давніх жителів України.

IV. **Мотивація навчальної діяльності**

►► Слово вчителя

На уроці за допомогою машини часу ми опинимося в Україні в давні часи. Матимемо змогу поспілкуватися з її мешканцями того періоду й принагідно розпитати про їхнє життя.

►► Метод «Мікрофон»

Які питання ви хотіли б поставити давнім жителям України?

V. **Сприйняття та усвідомлення навчального матеріалу**

►► План вивчення нового матеріалу

1. Житло давніх українців.
2. Господарство.
3. Ярмарок ремесел.

VI. **Закріплення та систематизація вивченого матеріалу**

►► Запитання і завдання

1. Опишіть давньоукраїнське житло.
2. Що становило основу господарства наших пращурів?
3. Які ремесла були відомі давнім українцям?

►► Метод «Мікрофон»

Які почуття та враження викликала уявна екскурсія до давньої України?

▶▶ Робота із джерелом

Прочитайте уривок із праці «Історія війн» візантійського історика Прокопія Кесарійського про життя і побут давніх українців. Напишіть назву до прочитаного тексту та складіть простий план.

З «Історії війн» Прокопія Кесарійського

Ці племена не підкоряються одній людині, а з давніх-давен . живуть у демократії; тому про все, що для них корисне чи шкідливе, вони міркують спільно. Єдиного бога, громовержця, вони визнають владикою всього світу і в жертву йому приносять биків і всякого роду священних тварин. Долі вони зовсім не знають і не приписують їй ніякого впливу на людей. Шанують вони " річку, німф і деякі інші божества, жертвують їм всім і з цих
жертв ворожать собі. Коли їм загрожує смерть, під час хвороби чи на війні, вони дають обітницю, що коли врятуються від смерті, то негайно принесуть за врятування життя жертву богу... Живуть вони в убогих хатинах, розташованих далеко одна . від одної, і часто змінюють місце проживання.

Вирушаючи на війну, багато хто з них іде на ворога піший, тримаючи в руках невеликий щит і дротики; панцирів вони не
носять; деякі виходять у бій без хітона і трибонія (верхнього і спіднього одягу. — *Авт.*), в дуже коротких штанях, що закривають лише частину тіла.

Усі ці люди високі на зріст і надзвичайно сильні. Колір обличчя в них не зовсім білий, волосся не русяве і не переходить у чорне, а рудувате і до того ж — в усіх. Підступності чи лукавства в них зовсім мало.

VII. Підсумки уроку

Перевірка виконання завдань, аналіз типових помилок.

▶▶ Основні висновки:

-давні українці жили в невеликих поселеннях, які складалися із 20 садиб;
-за житло слугувала напівземлянка;
-інтер'єр хати складався із печі, лавок, мисника та скрині;
-основу господарської діяльності давніх українців становили землеробство та скотарство, допоміжну роль відігравали мисливство та рибальство;
- у давніх українців набули поширення ремесла — залізообробне, гончарне, ткацьке, ювелірне.

VIII. Домашнє завдання:

1.Підручник параграф 16.
2.*Творче завдання.* Напишіть оповідання про один день із життя давніх українців.